

ПЕДАГОГІЧНА ТЕОРІЯ ПРО ПРОБЛЕМИ НЕПЕРЕРВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ

Дерека Т.Г.

Київський університет імені Бориса Грінченка

У статті проаналізовано проблеми неперервної професійної підготовки фахівців фізичного виховання на сучасному етапі дослідження. Зазначено, що джерелом ідеї неперервної освіти є релігійно-філософське уявлення і вчення про постійне духовне вдосконалення людини. Охарактеризовано положення концепції неперервної освіти. Визначено принципи побудови системи неперервної освіти: цілісності, полікультурності, наступності, інтерактивності, гуманістичної спрямованості, демократизму. Зазначено принципи, що становлять основу для теоретичного та практичного розвитку концепції неперервної освіти. Представлено положення рекомендацій міжнародних організацій праці щодо планування й управління професійним навчанням в масштабі країни. Визначено шляхи реалізації неперервної професійної підготовки з урахуванням світових тенденцій розвитку неперервної освіти. Охарактеризовано функції неперервної професійної підготовки: соціокультурна, розвивальна, загальноосвітня, компенсуюча, адаптивна, економічна. Визначено проблеми неперервної професійної підготовки фахівців фізичного виховання, теоретичні та методологічні засади, що досліджено науковцями. Представлено напрями наукових досліджень у галузі фізичного виховання і спорту. Зазначено, що професійна підготовка фахівців фізичного виховання здійснюється в процесі навчання у вищому навчальному закладі за відповідними освітньо-професійними, освітньо-науковими, науковими програмами; на таких рівнях вищої освіти: початковий рівень (короткий цикл) вищої освіти; перший (бакалаврський) рівень; другий (магістерський) рівень; третій (освітньо-науковий) рівень; науковий рівень. В результаті успішного виконання відповідної освітньої (освітньо-професійної чи освітньо-наукової) або наукової програми фахівцю присуджується відповідний ступень вищої освіти: молодший бакалавр; бакалавр; магістр; доктор філософії; доктор наук.

Ключові слова: методологічні засади, педагогічна теорія, професійна підготовка, теоретичні засади, фахівець, фізичне виховання.

Постановка проблеми. Інтегрування української професійної освіти в загальноєвропейський її світовий контекст розпочинається з усвідомлення засад і принципів сучасної неперервної професійної освіти та пошуку шляхів її практичної реалізації. На думку дослідників, цьому мають сприяти психолого-педагогічні дослідження різноманітних аспектів функціонування системи неперервної професійної освіти, і перш за все проблеми духовного розвитку людини, максимального розкриття потенціалу кожної людини, її розвитку та формування як суб'єкта соціального життя, підготовки до постійного удосконалення, саморозвитку та самореалізації, що значною мірою пов'язано з якістю системи педагогічної освіти, з теорією і практикою педагогічної майстерності [10, с. 4-5].

Сучасний етап розвитку українського суспільства, нові вимоги до якості професійного рівня фахівців вимагають нових методів, видів, форм освіти. Для цього необхідним є постійне підвищення кваліфікації, поліпшення рівня професійної підготовки, створення високоефективної системи неперервної освіти, розробка її концепції та чіткої структурованості. Це зумовлено протиріччями, які, на нашу думку, існують у сучасному суспільстві між: стандартністю, уніфікованістю змісту освіти та специфічними завданнями професійної підготовки; тенденцією до інтеграції наукового знання та екстенсивним зростанням кількості навчальних предметів в різних формах навчання; потребами у фахівцях з творчим ставленням до професійної діяльності, індивідуальними здібностями і уніфікованістю змісту освіти; необхідністю значного підвищення інтелектуального потенціалу суспільства та падінням престижу освіти і професійної компетенції;

обсягом і змістом наукової інформації, яка постійно збільшується, та недостатньою гнучкістю навчальних програм; специфікою форм освіти і централізованою системою управління; уніфікованістю програм і принципами індивідуалізації, диференціації, згідно з якими необхідно враховувати різницю в інтелектуальній, емоційній, когнітивній сферах, в психічному розвитку, мотивах та потребах особистості.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Неперервну професійну освіту як педагогічну категорію досліджували такі вчені, як Х. Беднарчик, А.П. Біляєва, О.М. Новиков, І.П. Смирнов. За даними С.Й. Гессена [1], джерелом ідеї неперервної освіти є релігійно-філософське уявлення і вчення про постійне духовне вдосконалення людини. Проблема неперервної професійної підготовки перебуває в центрі уваги сучасної педагогічної науки, про що свідчать дослідження таких вчених, як С.У. Гончаренко, Я.А. Кульбашина, І.Т. Лещенко, Н.Г. Ничкало, С.О. Сисоєва [2, с. 320]. Не менш актуальною є проблема освіти фахівців галузі фізичного виховання та спорту, яку досліджували Г.М. Арзютов, О.Ц. Демінський, А.П. Конох, Л.П. Суценко, О.В. Тимошенко, Б.М. Шиян, Ю.М. Шкретій. Дослідники зазначають, що формування змісту підготовки фахівців потрібно розглядати як цілісну, комплексну проблему, вирішення якої необхідно здійснювати на основі ґрунтовних теоретико-методологічних підходів відповідно до стандартів та рекомендацій як Європейського простору вищої освіти [7], так і Національної рамки кваліфікацій та Закону України «Про вищу освіту» (2014 р.) [3], Концепції розвитку неперервної педагогічної освіти України (2013 р.) [8]. Нині, не достатньо вивченим сучасними на-

уковцями залишається проблема неперервної професійної підготовки фахівців фізичного виховання у педагогічній теорії.

Мета статті. Головною метою цієї роботи є визначення основних положень педагогічної теорії щодо проблеми неперервної професійної підготовки фахівців фізичного виховання відповідно до сучасних стандартів вищої освіти.

Виклад основного матеріалу. Розглядаючи проблему неперервної професійної підготовки фахівців фізичного виховання у педагогічній теорії зазначимо, що педагогічна теорія пізнає закони та закономірності виховання, обґрунтовує його теоретико-методологічні основи, озброює педагогів професійними знаннями про цілі, завдання, зміст, технологію, особливості виховання, навчання, розвитку людей різних вікових груп, уміння прогнозувати, проектувати і здійснювати педагогічний процес [17].

В основу концепції неперервної освіти, запропонованої К. Ленгардом, покладено ідеї гуманізму, загальнолюдські цінності, епіцентром яких є людина, для якої необхідно створювати умови для повноцінного розвитку, всебічної діяльності протягом усього життя на різних етапах її професійного становлення і розвитку, починаючи від вибору напряму професійної діяльності й до пост-професійного періоду життя [6]. Оскільки процес формування професійної підготовленості триває протягом усього життя, на кожному етапі, на нашу думку, він повинен наповнюватися новим змістом, новими організаційно-педагогічними формами, методами, новими потребами і відповідними підходами до інтегрування індивідуальних професійних, соціальних аспектів життєдіяльності.

Концептуальні положення щодо неперервної освіти як багатоаспектного явища теоретично обґрунтував В. Г. Онушкін. Важливе методологічне значення, як зазначає дослідник, мають принципи побудови системи неперервної освіти, обґрунтовані дослідником, зокрема [11]: цілісності, полікультурності, наступності, інтерактивності, гуманістичної спрямованості, демократизму.

За даними Р. Даве, основою для теоретичного й практичного розвитку концепції неперервної освіти є такі принципи [13, с. 134–135]: охоплення освітою всього життя; розуміння освітньої системи як цілісної, що охоплює дошкільне виховання, основну, послідовну, повторну, паралельну освіту, що об'єднує й інтегрує всі її рівні і форми; включення в систему освіти, поряд з навчальними закладами і центрами підготовки, формальних, неформальних та позаінституційних форм освіти; горизонтальна інтеграція: дім – сусіди – місцева соціальна сфера – суспільство – світ праці – засоби масової інформації – рекреаційні, культурні, релігійні організації та інше; зв'язок між предметами, що вивчаються; зв'язок між різними аспектами розвитку людини (фізичним, моральним, інтелектуальним) на окремих етапах життя; вертикальна інтеграція: зв'язок між окремими етапами освіти (дошкільним, шкільним, післяшкільним), між різними рівнями та предметами в середині окремих етапів, між різними соціальними ролями, що виконуються людиною на окремих етапах життєвого шляху, між різними якостями розвитку людини; універсальність і демократичність освіти; можливість створення

альтернативних структур для здобуття освіти; взаємозв'язок загальної і професійної освіти; акцент на самоврядування, самоосвіту, самовиховання, самооцінку; індивідуалізація навчання; навчання в умовах різних поколінь (у сім'ї, в суспільстві); розширення світогляду; інтердисциплінарність знань, їх якості; гнучкість і різноманітність знань, засобів, методик, часу і місця навчання; динамічний підхід до знань – здатність до асиміляції нових досягнень науки; вдосконалення вмінь вчитися; стимулювання до навчання; створення відповідних умов та атмосфери для навчання; реалізація творчого та інноваційного підходів; полегшення перемін соціальних ролей в різні періоди життя; пізнання і розвиток власної системи цінностей; підтримка і поліпшення якості індивідуального та колективного життя шляхом особистого, соціального та професійного розвитку; розвиток суспільства, що виховує і навчає; навчатися для того, щоб «бути» і «ставати» ким-небудь; системність принципів для всього освітнього процесу.

У галузевій Концепції розвитку неперервної педагогічної освіти України зазначено, що основними принципами розвитку неперервної педагогічної освіти є [9]: неперервність; поєднання національних освітніх традицій та найкращого світового досвіду; гнучкість у реагуванні на суспільні зміни і прогностичність; інноваційність.

Рекомендація Міжнародної організації праці щодо планування і управління професійним навчанням в масштабі країни, на нашу думку, є своєчасною та включає такі положення [8, с. 165–181]:

- кожній країні необхідно мати мережу навчальних закладів, які відповідали б потребам населення, кількість, розташування і програми яких мають бути пристосовані до економічних потреб і можливостей зайнятості в усій країні або де це найбільш доцільно (в кожному районі, місцевості);

- цю мережу доцільно організувати таким чином, щоб без утруднень були можливими перехід від одного виду до іншого і доступ до послідовних стадій та до різних ступенів навчання, з тим, щоб будь-яка особа могла досягти найвищого рівня навчання відповідно до своїх здібностей і нахилів;

- шляхи і засоби здобуття професії і оволодіння ремеслом мають бути ефективними для задоволення потреб усіх галузей економічної активності та різноманітних індивідуальних здібностей, інтересів і потреб осіб, які навчаються;

- якщо умови країни не дають можливості створювати повну мережу в національному масштабі, ця країна має вивчити можливості співробітництва з сусідніми державами для створення загальної мережі або одного чи кількох загальних навчальних закладів;

- зазначено, що державні органи і різні громадські організації в кожній країні, які займаються питаннями навчання, допускаючи свободу ініціативи і забезпечуючи пристосування до потреб різних галузей економіки, районів і місцевостей, повинні співпрацювати в розвитку повністю скоординованих засобів навчання.

У Національній доктрині розвитку освіти в Україні у XXI столітті зазначено, що державна політика у галузі освіти, навчання та зайнятості здійснюється з урахуванням світових тенденцій

розвитку неперервної освіти – освіти впродовж життя, відповідно до соціально-економічних, технологічних та соціокультурних змін. Неперервна освіта реалізується через [16]: забезпечення наступності змісту та координації освітньо-виховної діяльності на різних ступенях освіти, які функціонують як продовження попередніх і передбачають підготовку осіб для можливого переходу до наступних ступенів; формування потреби й здатності до самонавчання відповідно до інтелектуальних можливостей особистості; оптимізації системи перепідготовки працівників і підвищення їх кваліфікації, модернізації системи післядипломної освіти на основі відповідних державних стандартів; створення інтегрованих навчальних планів і програм; формування та розвитку навчальних науково-виробничих комплексів ступеневої підготовки фахівців; запровадження та розвитку дистанційної освіти; організації навчання відповідно до потреб особистості і ринку праці на базі професійно-технічних та вищих навчальних закладів, закладів післядипломної освіти, а також використання інших форм навчання; забезпечення зв'язку між загальною середньою, професійно-технічною, вищою та післядипломною освітою.

Як зазначають С.О. Сисоєва, І.В. Соколова, неперервна професійна освіта виконує ряд важливих функцій [15]:

- соціокультурну, розвивальну (задоволення і розвиток духовних запитів особистості, створення умов для її постійного творчого зростання);

- загальноосвітню, компенсуючу (усунення прогалин у базовій освіті, її доповнення новими знаннями, що з'являються в умовах інформаційно-технологічної революції);

- адаптивну (гнучка професійна підготовка, перепідготовка і підвищення кваліфікації з метою оновлення професійного досвіду, здобуття іншого фаху в умовах постійних змін на виробництві, розвитку теле- і радіокомунікацій, комп'ютерного доступу до інформаційних банків даної тощо);

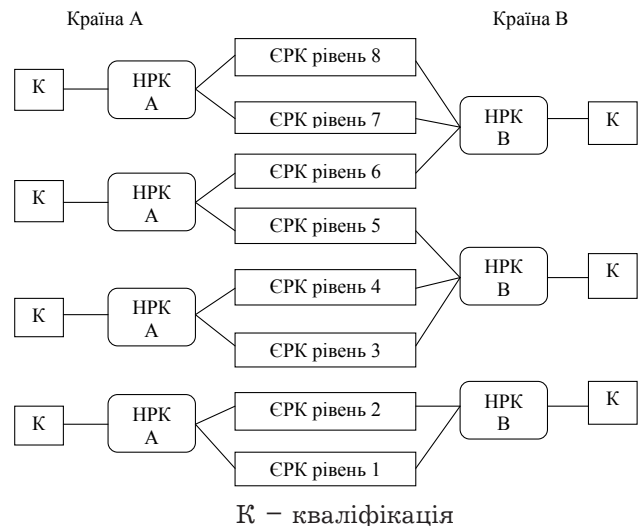
- економічну (задоволення потреб держави, регіонів, різних галузей промисловості, сільськогосподарства і сфери послуг у конкурентоспроможних фахівців, підготовлених до впровадження новітніх технологій, техніки тощо).

Зазначені функції неперервної професійної освіти, на нашу думку, взаємопов'язані та постійно доповнюються новими функціями, що зумовлено динамічністю змін у соціально-культурному розвитку сучасного українського суспільства.

Гарантом неперервної професійної освіти в країні є державна політика України. Основні принципи освіти спрямовані на реалізацію неперервної освіти й закріплені у Законі «Про вищу освіту» [3]. Закон України «Про систему професійних кваліфікацій» (06.09.2012 № 5199-VI) визначає стратегію розробки Національної системи кваліфікацій – єдиної, цілісної, відкритої та гнучкої, яка буде охоплювати всі рівні кваліфікації та види навчання протягом життя – початкового, середнього, професійно-технічного, вищого, післядипломного, неформального та формального, що є важливою умовою побудови конкурентоспроможної економіки, що базується на знаннях [4].

Національна система кваліфікацій включає: Національну рамку кваліфікацій; кваліфікаційні рівні та вимоги; професійні стандарти; механізми оцінки та підтвердження кваліфікацій та компетенцій; систему органів підтвердження кваліфікацій; механізм фінансування Національної системи кваліфікацій.

Законодавчо закріплено 8-ступеневу модель Національної рамки кваліфікацій, зокрема для сфери вищої освіти [7]. Для розробки та прийняття Національної рамки кваліфікацій, як інструменту для порівняння, підтвердження та призначення кваліфікацій за основу взята структура Європейської рамки кваліфікацій (рис. 1).



К – кваліфікація
 НРК – національна рамка кваліфікацій
 ЄРК – Європейська рамка кваліфікацій
Рис. 1. Структура Європейської рамки кваліфікацій

За допомогою Європейської рамки кваліфікацій можна співвіднести знання, вміння, отримані фахівцем в навчальних закладах різних країн. Запропонована модель повною мірою відповідає вимогам Болонського процесу, Європейських систем та рамок кваліфікацій [3].

Важливим напрямом сучасної стратегії професійної освіти є розробка галузевих професійних стандартів – нормативного документу, який включає в себе докладну характеристику вимог до результатів та якості виконання працівниками своїх функцій в межах конкретного виду професійної діяльності (професії), що виражається в компетенціях.

На наш погляд, в нашій країні давно назріла необхідність прозорої процедури розробки та затвердження галузевих професійних стандартів. Оскільки визначення професійного стандарту базується на таких поняттях, як «зміст трудової діяльності» та «умови її реалізації», то починати його розробку потрібно з працевдавців, тільки тоді можливо вказати, якими компетенціями та якою кваліфікацією повинен володіти працівник та потім МОН України, керівники навчальних закладів різних рівнів, розроблятимуть освітні стандарти (вимоги до знань, умінь, які повинен отримати фахівець за час навчання).

Для забезпечення функціонування системи фізичного виховання, на думку В. Г. Папуші, необхідні такі умови [12, с. 12]: бажанья громадян реалізувати свої права на фізичний і духовний

розвиток; належна матеріально-технічна база; забезпечення галузі «Фізична культура і спорт» висококваліфікованими фахівцями-професіоналами.

На кожному етапі розвитку суспільства важливе значення має рівень розвитку фізичного стану людини його рухових якостей, готовності до професійної, суспільної та військової діяльності. Основними джерелами виникнення і розвитку теорії фізичного виховання дослідник визначає [12, с. 5]: практика фізичного виховання (практика вітчизняних та зарубіжних шкіл фізичного виховання, українські національні традиції); практика суспільного життя (інформація про завдання, ефективність методів, засобів і форм фізичного виховання); прогресивні ідеї філософів, педагогів, психологів, лікарів про зміст і шляхи виховання в людині потреби дотримуватись здорового способу життя; результати наукових досліджень в галузі фізичної культури і спорту; результати досліджень у суміжних галузях знань (філософія, педагогіка, загальна і вікова психологія, біологічні науки тощо).

На основі вивчення проблеми неперервної професійної підготовки фахівців фізичного виховання у педагогічній теорії можна зробити висновок, що дослідниками було обґрунтовано теоретичні та методологічні засади професійної підготовки фахівців. У процесі дослідження теоретичних та методологічних засад професійної підготовки фахівців вченими [2, с. 119]: систематизовано загальні риси розвитку та становлення стандартів вищої освіти (Н. А. Фоменко); визначалися наукові основи професійної підготовки в системі неперервної педагогічної освіти (Л. М. Кравченко); розроблено ступеневу модель професійної підготовки, встановлено стандарти та принципи їх реалізації (В. К. Федорченко); визначено шляхи оптимізації професійної підготовки фахівців фізичного виховання у педагогічних вищих навчальних закладах (О. В. Тимошенко); обґрунтовано критерії ефективності особистісно орієнтованої професійної підготовки фахівців фізичного виховання (Л. П. Суценок); визначено систему науково-методичного забезпечення підготовки фахівців фізичного виховання до професійної діяльності (О. Ю. Ажиппо); розкрито специфіку формування педагогічної майстерності вчителів фізичної культури (Т. Ф. Матвійчук); визначено теоретико-методичні засади формування здоров'язбережувальної компетентності учителів фізичної культури (О. Ю. Анастасова); обґрунтовано та розроблено структурно-компонентну модель професійно-педагогічної підготовки майбутніх учителів фізичного виховання на засадах аксіології (Л. О. Демінська); визначено компоненти акмеологічної компетентності вчителя в системі післядипломної професійної освіти (О. Є. Гречаник).

Відтак, неперервність і різноманітність освіти, як основні її принципи, тісно пов'язані з принципами єдності і наступності в системі освіти, її ступеневості, гнучкості і прогностичності. Сутність принципу неперервної освіти полягає в

розумінні освітньої системи як цілісної, що охоплює всі ланки на різних етапах життєдіяльності людини, починаючи від дошкільної освіти до післядипломної, перенавчання, підвищення кваліфікації, самоосвіти, тобто відбувається послідовний і взаємопов'язаний процес освіти людини протягом всього життя, що посилює роль особистісної орієнтації в неперервній освіті. При спрямованості на особистість, на думку М. В. Кларіна, акцентується її неперервність у світі особистості – те, що дозволяє здійснювати засобами освіти власні прагнення особистості, допомагає її самореалізації [5].

Неперервна професійна освіта, на думку С. О. Сисосвої, Т. Б. Поясок повинна сприяти утвердженню особистості як найвищої цінності суспільства, виступити гарантом проти її знеособлення в умовах ринкової економіки, надати можливість самореалізації у професійній діяльності, на практиці реалізувати гуманістичну спрямованість сучасної освіти [14, с. 225]. Система неперервної професійної освіти повинна створюватися для людини, функціонувати і розвиватися в її інтересах, прислужувати повноцінному професійному розвитку особистості. Крім того, як вважають автори, неперервна професійна освіта виступає найважливішим складником неперервної освіти (освіти протягом життя), відбиває глобальну концепцію «єдності світу», згідно з якою усі структурні складові людської цивілізації взаємопов'язані і взаємозумовлені, і сприяє реалізації гуманістичної парадигми освіти, оскільки у центрі всіх освітніх перетворень висувається людина, створення умов для повного розкриття її здібностей протягом життя.

Висновки. Досліджуючи проблему неперервної професійної підготовки фахівців фізичного виховання у педагогічній теорії зазначимо, що основними її принципами є неперервність, різноманітність, єдність, наступність, гнучкість та прогностичність. Підготовка фахівців з вищою освітою здійснюється за відповідними освітньо-професійними, освітньо-науковими, науковими програмами на початковому, бакалаврському, магістерському та освітньо-науковому рівнях вищої освіти з присудження відповідного ступеня вищої освіти: молодший бакалавр; бакалавр; магістр; доктор філософії. Європейська рамка кваліфікацій, яка була розроблена з використанням конкретних дескрипторів для кожної кваліфікації, включаючи компетенції, пов'язані з результатами навчання та рівень кваліфікації є основою для розробки Національної рамки кваліфікацій.

Таким чином, перспективи подальших наукових розвідок, на нашу думку, полягають у визначенні сучасного рівня знань та вимог до компетентності фахівців фізичного виховання, який вимагає розглядати професійну підготовку як цілісний неперервний процес навчання у вищих навчальних закладах та подальшого самовдосконалення, що сприяє формуванню та розвитку професіоналізму і стимулює досягнення найвищого ступеня розвитку особистості.

Список літератури:

1. Гессен С.И. Основы педагогики. Введение в прикладную философию / Отв. ред и сост. В.П. Алексеев. – М.: Школа-персс, 1995. – 448 с.
2. Дерка Т.Г. Неперервна професійна підготовка фахівців фізичного виховання: акмеологічні засади [монографія] / Т.Г. Дерка; за ред. С.О. Сисоевої. – Київ: Видавництво ВП «Едельвейс», 2016. – 528 с.
3. Закон України «Про вищу освіту» (№ 1556-VII від 01.07.2014) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2984-14>
4. Закон України «Про систему професійних кваліфікацій» від 06.09.2012 № 5199-VI Режим доступу: http://allsecurity.info/attachments/article/254/UK.zakon_5199-VI_06.09.2012.pdf
5. Кларин М.В. Личностная ориентация в непрерывном образовании // Педагогика. – 1996. – № 2. – С. 15.
6. Леонгард К. Акцентуированные личности / Перевод с нем. В.М. Лещинско // Ростов н/Д: изд-во «Феникс», 2000. – 544 с.
7. Луговой В.І. Міжнародна й національні стандартні класифікації освіти: концепція і реалізація / В.І. Луговой, Ж.В. Таланова. Вісн. НАПН України. – 2013. – № 1. – С. 15-25.
8. Міжнародне законодавство про охорону праці: конвенції та рекомендації МОП: в 3-х т. – К.: Основа, 1997. – Т. 2. – 437 с.
9. Наказ МОН України «Про затвердження галузевої Концепції розвитку неперервної педагогічної освіти» № 1176 від 14 серпня 2013 року. Режим доступу: http://osvita.ua/legislation/Ser_osv/36816/
10. Неперервна професійна освіта: філософія, педагогічні парадигми, прогноз: Монографія / В.П. Андрущенко, І.А. Зязюн, В.Г. Кремень, С.Д. Максименко, Н.Г. Ничкало, С.О. Сисоева, Я.В. Цехмістер, О.В. Чалий / За ред. В.Г. Кременя. – К.: Наукова думка, 2003. – 853 с.
11. Онушкин В.Г. Теоретические основы непрерывного образования. – М.: Педагогика, 1989. – 207 с.
12. Папуша В.Г. Теорія і методика фізичного виховання у схемах і таблицях. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2011. – 128 с.
13. Профессиональная педагогика: Учебник для студентов, обучающихся по педагогическим специальностям и направлениям. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: Ассоциация «Профессиональное образование», 1999. – 904 с.
14. Сисоева С.О., Поясок Т.Б. Психологія та педагогіка: Підручник для студентів вищих навчальних закладів непедагогічного профілю традиційної та дистанційної форм навчання. – Вид. 2-ге, доп., випр. – Кременчук: ПП Щербатих О.В., 2008. – 532 с.
15. Сисоева С.О., Соколова І.В. Проблеми неперервної професійної освіти: тезаурус наукового дослідження: наук. видання / С.О. Сисоева, І.В. Соколова / НАПН України. Ін-т педагогічної освіти і освіти дорослих, МОН. Маріупольський держ. Гуманітарний ун-т – Київ, Видавничий дім «ЕКМО», 2010. – 362 с.
16. Указ Президента України «Про Національну доктрину розвитку освіти» / Доктрина від 17.04.2002 № 347/2002. Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/347/2002>
17. Ягупов В.В. Педагогіка: Навч. посібник. – К.: Либідь, 2002. – 560 с.

Дерка Т.Г.

Київський університет імені Бориса Грінченка

ПЕДАГОГИЧЕСКАЯ ТЕОРИЯ О ПРОБЛЕМАХ НЕПРЕРЫВНОЙ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ПОДГОТОВКИ СПЕЦИАЛИСТОВ ФИЗИЧЕСКОГО ВОСПИТАНИЯ

Аннотация

В статье проанализированы проблемы непрерывной профессиональной подготовки специалистов физического воспитания на современном этапе исследования. Указано, что источником идеи непрерывного образования является религиозно-философские представления и учения о постоянном духовном совершенствовании человека. Охарактеризованы положения концепции непрерывного образования. Определены принципы построения системы непрерывного образования: целостности, поликультурности, преемственности, интерактивности, гуманистической направленности, демократизма. Указаны принципы, составляющие основу для теоретического и практического развития концепции непрерывного образования. Представлены положения рекомендаций международных организаций труда по планированию и управления профессиональным обучением в масштабе страны. Определены пути реализации непрерывной профессиональной подготовки с учетом мировых тенденций развития непрерывного образования. Охарактеризованы функции непрерывной профессиональной подготовки: социокультурная, развивающая, общеобразовательная, компенсирующая, адаптивная, экономическая. Определены проблемы непрерывной профессиональной подготовки специалистов физического воспитания, теоретические и методологические основы. Представлены направления научных исследований в области физического воспитания и спорта. Указано, что профессиональная подготовка специалистов физического воспитания осуществляется в процессе обучения в высшем учебном заведении по соответствующим образовательно-профессиональным, образовательно-научными, научными программами; на таких уровнях высшего образования: первый уровень (короткий цикл) высшего образования; первый (бакалаврский) уровень; второй (магистерский) уровень; третий (образовательно-научный) уровень; научный уровень. В результате успешного выполнения соответствующей образовательной (образовательно-профессиональной или образовательно-научной) или научной программы специалисту присуждается соответствующий ступень высшего образования: младший бакалавр, бакалавр, магистр, доктор философии; доктор наук.

Ключевые слова: методологические основы, педагогическая теория, профессиональная подготовка, теоретические основы, специалист, физическое воспитание.

Dereka T.G.

Borys Grinchenko Kyiv University

THE PEDAGOGICAL THEORY OF PHYSICAL EDUCATION SPECIALISTS' CONTINUOUS PROFESSIONAL TRAINING PROBLEM

Summary

There are problems of physical education specialists' continuous professional training on the present stage of investigation analyzed in the article. It is noted that the source of the lifelong education idea is religious and philosophical concepts and teachings of person's permanent spiritual development. The key points of lifelong education concept are characterized. The principles of lifelong learning system constructing are defined such as following: integrity, multiculturalism, continuity, interactivity, humanistic orientation, democracy. The principles that form the basis for theoretical and practical concept of lifelong education are mentioned. There are recommendations of international organizations about the planning and management of vocational training across the country presented. The ways of continuous training realization, taking into account global trends of lifelong education are defined. The functions of lifelong professional training are characterized such as following: sociocultural, developmental, comprehensive, compensating, adaptive, economic. The problems of physical education specialists' continuous professional training are defined as well as theoretical and methodological principles that investigated by scientists. The trends of researches in physical education and sports area are submitted. It is noted that the physical education specialists' professional training is implemented in the process of learning in higher education institution in accordance to the relevant educational and professional, educational and research, and scientific academic programs; at several levels of higher education such as: elementary level (short cycle) of higher education; first (bachelor) level; the second (master) level; the third (education and research) level; and scientific level. As a result of successful implementation of corresponding educational (educational and professional or education and research) or scientific program the specialist is awarded the appropriate degree of higher education: younger bachelor; bachelor; MA; PhD; PHD.

Keywords: methodological foundations, educational theory, professional training, theoretical foundations, specialist, physical education.